

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrta leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge hrvnastrijske dežele 5 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodara“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta šte. 5. — Rokopis se ne vračajo. — Upravištvo: Koroska cesta šte. 5. sprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje, od enostopne petletnosti za enkrat 18 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parte in zabave vsaka petletnosti 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Naš cesar.

Maribor, 21. novembra.

Naš cesar je bolan. Ta dogodek je potisnil vse drugo v ozadje. Avstrijski narod z napeto pozornostjo in sočutnimi srci pričakuje iz Dunaja novice o njegovi bolezni. Kadar se našemu cesarju približa nesreča v katerikoli obliki, tedaj zatrepetajo srca u-danih državljanov v prisrčnem sočutju in vroče molitve se dvigajo k Bogu. Tako tudi sedaj, ko nam iz Dunaja poročajo, da je naš cesar zbolel in da se mu bolezen še ni zboljšala.

Danes se nam iz Dunaja poroča:

Pri njegovem Veličanstvu se je v pretekli noči (od nedelje na ponedeljek) pojavilo hanko vnetje v desnem delu pljuč. V katarju ni bilo nobene spremembe. Cesarjeva vročina zjutraj je znašala 38 stopinj, zvečer pa 37,8. Srce deluje dobro, dihanje je enakomerno mirno, tek se je zmanjšal.

Cesar je bil čeli dan pokoncu, se ni vlegel, je delal do večera, sprejel najvišjega dvornega komornika kneza Montenuovo, generalna pribočnika grofa Paara in pl. Bofras, ravnatelja kabinetne pisarne pl. Schiessl, sekcijskega načelnika pl. Daruvári in nadvojvodo feldmaršala, Friderika.

Slovenci smo polni sočutja za visokega bolnika. Naša globoka želja je, da bi se mu kmalu zopet vrnilo popolno zdravje, katerega v sedanjih težkih časih potrebuje v podvojeni meri. Naj tudi Bog kmalu podeli odločilno zmago našim hrabrim armadam, da potem prisije nad vladarja in njegove narode zlat solnce miru in sreče.

Nenemški narodi.

Dunajski časopisi poročajo, da so se dne 16. nov. na Dunaju zbrali zastopniki nenemških strank, da se posvetujejo o položaju, ki je nastal vsled obljube, da se da Galiciji samouprava, in vsled tega, ker so se nemške stranke združile na zahteve, da se uvede nemški državni jezik, da se odcepi Galicija in da se Avstrija politično, gospodarsko in vojaško z-

druži z Nemčijo. Od Slovencev sta bila pri posvetovanju navzoča poslanca dr. Korošec in dr. Krek. Nadalje so se udeležili posvetovanja Čehi, Rusini (Ukrajinci) in Rumuni. Le Italijani niso bili zastopani.

Kakor nadalje poročajo dunajski listi, so se zastopniki nenemških narodov združili, da bodo v svojih strankah, časopisih in pri vladi odločno in nepopustljivo zastopali to-le načelo: Galicija naj dobi še le tedaj samoupravo, ko se bo tudi drugim narodom zagotovila postavnim potom v državnem zboru narodni in gospodarski obstoj; v Avstriji morajo v jezikovnem in vsakem oziru veljati za vse narode enake pravice; Avstrija pod vladarsko hišo Habsburžanov mora ostati samostojna, neodvisna ter mora vse izostati, kar bi ji škodilo kot velesili.

Posvetovanje zastopnikov nenemških narodov, in njih pametne, za veličino Avstrije neobhodno potrebne zahteve, so vzbudile v političnih krogih veliko zanimanje in pri vseh poštenih domoljubih odkrito odobravanje.

Nove najvišje cene v nadrobni prodaji.

Za moko.

Cesarska namestnija je v deželni zakoniku pod št. 117 objavilo odredbo, s katero se na podlagi veljavnih izmetitvenih predpisov nastavijo sledeče najvišje cene:

1. Za vse občine v deželi, ki ležijo ob kaki železniški postaji ali so od iste oddaljene k večjemu le 3 kilometre:

1 kg pšenične moka za peko	1 K 20 v
pšenični zdrob in moka iz zdroba	90 v
pšenična moka za kuho I	99 v
pšenična moka za kuho II	67 v
ječmena moka za kuho	67 v
pšenična jednaka moka (izmetje 86%)	56 v
pšenična krušna moka	50 v
ržena jednaka moka	50 v
ječmena krušna moka	50 v
ovsena moka	50 v
koruzna povprečna moka	66 v
ajdova povprečna moka	75 v
ječmenček (šfajerskega izvora)	80 v

za 1 kilogram.

2. Za vse občine, ki so oddaljene od najbližje železniške postaje več kot 3 km in največ 10 km, je cena za vse prej omenjene vrste mlinjskih izdelkov za 1 vinar pri 1 kg višja; za občine, ki so od bližnje železniške postaje oddaljene več kot 10 km, pa se smejo prej omenjene vrste mlinjskih izdelkov prodajati za 3 vinarje pri 1 kilogramu dražje. Ako pri delitvi kilogramov (n. pr. pri pšenični jednaki moki $\frac{1}{2}$ kg 26% v) znaša izkupilek pol vinara, sme trgovec računati cele vinarje (torej pri $\frac{1}{2}$ kg pšenične jednake moke 27 v).

Politične okrajne oblasti morajo te cene v posameznih občinah javno razglasiti. Cene stopijo pet dni po njih razglasitvi v veljavo.

Za fižol.

Za nadrobno prodajo fižola je določila cesarska namestnija sledeče najvišje cene:

1. Za vse občine v deželi, ki ležijo ob kaki železniški postaji ali so od najbližnje postaje oddaljene k večjemu 3 km — 58 v za 1 kg.

2. Za vse občine, ki so oddaljene od najbližnje postaje več kot 3 km in k večjemu 10 km — 59 vin. za 1 kg.

3. Za vse občine, ki so oddaljene več kot 10 km od najbližnje postaje — 61 v za 1 kg.

Okrajna glavarstva morajo tudi te cene bo občinah javno razglasiti.

Razlika med cenami.

Dobro urejevane „Dolenjske Novice“, ki izhajajo v Novemestu na Kranjskem, objavljajo sledeči dopis, ki ga ponatisnemo, da se tako vidi razlika med cenami kmetijskih pridelkov in cenami izdelkov industrije. Dopis se glasi:

Tolikokrat se čuje sedanjí čas govoriti: a, sedaj je kmet gospod, kmet odira mešana itd. Kako je neprimisljen in krivičen tak občitek, lahko spoznamo iz naslednjega. Čudno! Ker more kmetovalec postaviti na trg, živino, žito, krompir, mleko — vsemu temu so se nastavile najvišje cene; a kar mora pa on kupiti, to nima nikake najvišje cene, k večjemu — petrolej.

Pšenica ima sedaj ceno 38 K, ker jo moram pa na kolodvor postaviti, mi za dovoz iz našega kotla pri metričnem stotu odletite 2 K. Ostane mi le 36 K. Po preje sem lahko doma prodal po 28 do 29 K. Zvišala

natami tovarišev, ki so me pismeno bombardirali od vseh vetrov, češ:

„Nikar ne pozabi vzeti seboj sodov za mošt. Ušesa si le dobro osnaži, da boš bolje čul šumenje in premetavanje mošta.“

Joj, me je bodeče grizlo to pikanje. Nisem pa imel takrat žive duše, kateri bi bil potožil in razkril tako na kratko pristrženi ponos. Osamelega srca, s porušeni ideal o vinski kleti, sem v potu svojega obraza prisopel k vojščaku sv. Juriju na Remšniku. Koj pri pogledu na stan nebeskega viteza sem uganil, da kraljuje ta božji junak na strmem, visokem, in kamenitem gradišču. Oj! temena do pet ga oklepa železna oprava. Še celo ušesa, mu zakriva vojaška čelada. To pa menda radi tega, ker remšniški junak sv. Jurij še nikdar ni prislunil lahnemu godlanju vinskega mošta, ampak mu blizga skozi železo v uho tuleča burja in votlo šumeče valovanje gorskih potokov.

Ves opihan od burnih vetrov, krog in krog opevan od gorskih hudournikov, je vendar sv. Jurij na Remšniku mirnega, rudeče cvetočega obraza. Že skozi stoletja. Ta pogled v moško rudeči obraz svetnika je na novo podprl porušene stene mojega srca in hitro sem pokopal sanje o vinski kleti in moštem vretju.

Pozidal sem si kmalu v samotni kaplanijski izbi stavbo novih idealov, ki ne puhtijo iz vinskih sodov, ampak iz knjig, dela in — samote.

Tri leta sem služil vitezu sv. Juriju in bil sem pod njegovim žezlom srecen in zadovoljen kot nikdar prej ne slej! Res, da v tej dobi nisem nikdar nabijal ali pral sodov, a spoznaval sem ljudstvo in

LISTEK

Vojni spomini.

(Napisal Januš Golec.)

I.

Slovo.

„Zakaj vsak, kdor se povišuje, bo ponižan!“ Gotovo nobene svetopisemske besede se niso v moji duši in telesu tolikokrat dobesedno vdejavile, kakor te. Je že pač taka podelovana navada med četrtoletniki-bogoslovci, da si ne meneč za višjo cerkveno oblast po svojih željah in okusu izbirajo kaplanije.

Te prestare navade sem se oklenil tudi jaz in pozidal prvo kaplanijo v lepe, bogate — vinske kraje. Vzor plačila za sveže dušepastirstvo mi je bila vinska klet pod kaplanijo, kjer bi po bogati vinski zbirci ob pipi dunana prisluskoval šumenju in vretju lastnega vinskega mošta.

Niso bile sicer skromne te moje želje, pozidane na tako neidealno — materijelno podlago, pa lasil sem si njih vdejavitev kot sin dežele, kjer raste — vinska trta.

Seve, kar sem sanjal in mislil, sem tudi z jezikom razbrbljal tovarišem. Prijatelji, alkoholgne duha in šelesta so pritrjevali mojim kletarskim idealom prihodnosti: oni, nežnejših in višjih poletov, so mi pa podirali ljubke sanje z božjo besedo:

„Zakaj vsak, kdor se povišuje, bo ponižan!“

Posvetili so nas v duhovnike. Odromal sem pred nastopom prve, v duhu in sanjah — vinorodne kaplanije, na menda zadnje počitnice v življenju. Doma čepeč sem čakal željno dekreta iz Maribora. Pisane dekreta, ki bode črno na belem ovijal prvo kaplanijo po obliki in v barvah lastnega srca.

Prinesel mi je župnik to velevažno pisanje, ki je hranilo toliko lepih naukov za nastop prve pastirske službe. Tako nekako v sredini očetovskih opominov je kraljevalo ime kaplanije, ki me je zabolelo tuje in doslej nepoznano v oči:

„Pri župniku sv. Jurija na Remšniku se naj zglasim s tem pismom prvega dne v mesecu!“

Tako je bilo zapisano in odločeno po predstojniški roki. Ti presveta Trojica! Kako se je začelo v moji duši tresti in podirati, ko sem čital v tisknem seznamu vseh župnij, da sv. Jurij na Remšniku že skozi stoletja ne posluša vretja — mošta, ampak kot viteza v železnem oklepu, v boju z liutversko zverno, ga podžiga in opihava mrzla, gorska sapa, pred katero beži vinska trta. S to določbo sem bil izgnan iz raja vinorodne trte v puščavo hribovske burje, kjer se moj posvetni duh ne bo gugal in zibal ob šepetu vinske kaplje, ampak ob žuborenju — idealne, dandanes tolikanj priporočane gorske čiste vodice.

Menda me še ni kaj tako trenotno osupnilo ter mi porušilo vse zračne gradove, kot ta moj prvi dekret. Še nekaj dni pred odhodom na prvo stacijo pa sem brskal po razvalinah kaplanijske kleti. Iskal sem po vseh kotičkih varanega srca kritja pred gre-